

Projekt

z dnia 22 września 2022 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XXXIX/.../2022
RADY GMINY PORĄBKA**

z dnia 22 września 2022 r.

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Porąbka na lata 2022-2029

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Tekst jednolity Dz.U. 2022 r. poz. 559 z późn. zm.) w związku z przepisami § 10 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. poz. 501 ze zm.)

**Rada Gminy Porąbka
uchwala, co następuje:**

§ 1.

Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Porąbka na lata 2022-2029, przyjęty przez Zebranie Wiejskie Sołectwa Porąbka Uchwałą nr 2/2022 z dnia 19 września 2022 r., stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty poprzez ogłoszenie jej treści na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Porąbka - Porąbka, ul. Krakowska 3 oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Porąbka.

Wójt Gminy Porąbka

Paweł Zemanek

Załącznik do uchwały Nr XXXIX/.../2022
Rady Gminy Porąbka
z dnia 22 września 2022 r.

Plan odnowy miejscowości Porąbka na lata 2022-2029

Porąbka, wrzesień 2022 r.

SPIS TREŚCI:

1. WSTĘP.....	2
2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA.....	3
2.1. Położenie.....	3
2.1.1. Dominanta przestrzenna	4
2.1.2. Elementy charakterystyczne	5
2.2. Historia miejscowości.....	5
2.3. Demografia.....	8
3. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA	9
3.1. Zasoby kulturowe - zabytki i architektura	9
3.2. Gospodarka i Rolnictwo	11
3.3. Środowisko przyrodnicze	11
3.3.1. Rezerваты	11
3.3.2. Parki krajobrazowe.....	12
3.3.3. Centrum edukacji ekologicznej w Porąbce	13
3.4. Infrastruktura techniczna	13
3.4.1. Zaopatrzenie w wodę	13
3.4.2. Sieć kanalizacyjna	13
3.4.3. Energia cieplna	14
3.4.4. Energia elektryczna.....	14
3.4.5. Gaz	15
3.4.6. Gospodarka odpadami.....	16
3.4.7. Komunikacja.....	16
3.5. Oświata.....	18
3.6. Służba zdrowia.....	19
3.7. Turystyka	20
3.8. Infrastruktura społeczna oraz kapitał społeczny i ludzki	23
4. ANALIZA SWOT	25
4.1. CZYNNIKI WEWNĘTRZNE MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA	25
4.2. CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA	26
5. PLANOWANE ZADANIA INWESTYCYJNE.....	28
5.1. Opis, uzasadnienie i rezultaty planowanych zadań inwestycyjnych	28
5.2. Koszty i źródła finansowania realizacji poszczególnych zadań inwestycyjnych	32
5.3. Harmonogram realizacji zadań	33
6. WDROŻENIE PROMOCJA I MONITOROWANIE PLANU.....	35
7. PODSUMOWANIE.....	35

1. WSTĘP

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Konieczność opracowania Planu Odnowy Miejscowości w sposób formalny wynika z wytycznych Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, a w szczególności wytycznych Osi 3 PROW – Działanie Odnowa i Rozwój Wsi. Oś 3 zakłada między innymi wspieranie działań mających wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi.

Działanie umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z elementów wpływających na rozwój, odnowę wsi oraz poprawę warunków pracy i życia mieszkańców. Opracowanie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy ubieganiu się o środki finansowe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 Działanie Odnowa i Rozwój Wsi. Plan Odnowy Miejscowości Porąbka jest dokumentem o charakterze planowania strategicznego i ma na celu stworzenie szczegółowej koncepcji i wizji rozwoju miejscowości. Odnowa i rozwój wsi jest wypadkową wielu działań, wśród których pierwsze miejsce zajmuje aktywność, zaangażowanie i solidarna postawa mieszkańców.

Plan Odnowy Miejscowości zawiera działania długofalowe, określone w horyzoncie czasowym na lata 2022 – 2029. Określa generalny kierunek rozwoju oraz przedstawia metody i narzędzia jego wdrażania. Ponadto umożliwia planowe realizowanie działań ukierunkowanych na tworzenie jak najkorzystniejszych warunków rozwoju wsi i życia mieszkańców. Sporządzenie planu rozwoju wsi to nie lada wyzwanie. Warto to wyzwanie podjąć, by rozważyć różnorodne inicjatywy mieszkańców i dobrze wykorzystać fundusz sołecki. Zgłoszona inicjatywa powinna odnosić się do konkretnej potrzeby. Ważne jest też uzasadnienie, w jaki sposób realizacja zadania poprawi warunki życia mieszkańców lub przyczyni się do rozwoju wsi i gminy. Obszarem realizacji Planu Odnowy Miejscowości Porąbka jest obszar tej miejscowości.

Zakres niniejszego opracowania obejmuje charakterystykę miejscowości, inwentaryzację zasobów służących odnowie miejscowości, analizę SWOT czyli mocne i słabe strony miejscowości, planowane kierunki rozwoju, zadania inwestycyjne wraz z szacunkowym kosztorysem i harmonogramem działań.

Plan Odnowy Miejscowości Porąbka to dokument, który określa strategię działań w sferze społeczno-gospodarczej na lata 2022-2029.

Niniejszy plan jest planem otwartym stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że mogą być dopisywane nowe zadania, a także to, że może zmienić się kolejność ich realizacji w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy UE.

2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

2.1. Położenie

Sołectwo Porąbka jest jednym z czterech sołectw tworzących Gminę Porąbka, która znajduje się w południowej części Województwa Śląskiego, wschodniej części Powiatu Bielskiego i południowo-wschodniej części gminy. Miejscowość sąsiaduje od wschodu z Targanicami i Brzezinką (gmina Andrychów, Powiat Wadowicki), od południa z Kocierzem (gmina Łękawica, Powiat Wadowicki), Międzybrodziem Bialskim i Żywieckim (gmina Czernichów, Powiat Żywiecki), od zachodu z Bujakowem, a od północy z Czańcem i Kobiernicami (sołectwa wchodzące w skład gminy Porąbka).

Mapa 1 Lokalizacja miejscowości Porąbki w skali kraju

Odległości od najbliższych miejscowości wynoszą:

- Kobiernice – 6 km
- Kęty – 8 km
- Czaniec – 4 km
- Roczyny – 9 km
- Międzybrodzie Bialskie – 3 km

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

Odległości od dużych znanych miast:

- Bielsko-Biała – 16 km
- Żywiec – 16 km
- Szczyrk – 20 km
- Katowice – 57 km
- Kraków – 62 km

Mapa 2 Lokalizacja miejscowości Porąbka

w skali Województwa Śląskiego

2.1.1. Dominanta przestrzenna

Dominantą przestrzenną miejscowości Porąbka jest **Kościół narodzenia NMP**. Zanim został wybudowany, mieszkańcy tej wsi należeli do parafii Czaniec. W 1904 r. przystąpiono do budowy kościoła, chcąc się uniezależnić od parafii czanieckiej, gdzie kościół wymagał nie tylko remontu, ale gruntownej przebudowy. Budowę kościoła w Porąbce ukończono w 1907 r., a samodzielną parafią stała się Porąbka w 1909 r. Kościół jest murowany, z piaskowca ciosanego, jednonawowy, w stylu neogotyckim. Renesansowy ołtarz

główny pochodzi z kościoła parafialnego w Kętach. Był to ołtarz cechowy, a data jego wykonania nie jest znana. W ołtarzu głównym widnieje obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, a nad nim obraz Chrystusa w czasie Ostatniej Wieczerzy oraz płaskorzeźba Ducha Świętego. Boczne figury to Św. Dominik i Św. Franciszek z Asyżu. Boczne ołtarze są neogotyckie, drewniane, jeden ku czci Najświętszego Serca Pana Jezusa z figurami Św. Bartłomieja i Św. Stanisława Biskupa, drugi ku czci Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny z najpiękniejszą rzeźbą w kościele Św. Jana Chrzciciela i Św. Józefa. W kościele ponadto są obrazy Matki Boskiej Bolesnej i Ogrojec. Wśród starszych obrazów są tu ponadto Ukrzyżowanie, wystawienie w Wielkim Poście. W nawie na filarach znajdują się figury czterech Ewangelistów. W 1950 r. ufundowano nowe dzwony. Witraże wykonano w latach 1984 - 1986. Nawiązują one do tematyki Eucharystycznej i Różańcowej. W 1992 r. wykonano boazerię a w 1993 r. wymieniono podłogę na posadzkę murowaną.

2.1.2. Elementy charakterystyczne

Życie mieszkańców wsi skupia się głównie w **centrum miejscowości** (rynek), gdzie koncentruje się cała działalność administracyjna, kulturowa i finansowa miejscowości. Znajdują się tam: budynek Urzędu Gminy, Domu Kultury, a w nim Gminna Biblioteka Publiczna i Urząd Stanu Cywilnego. Swoje siedziby na rynku ma także Ochotnicza Straż Pożarna, bank, poczta, zakład fryzjerski. Tam również prowadzona jest działalność handlowa w sklepach.

Centrum Wsi z ulicami Żywiecką, Krakowską, Centralną i Bukowską są objęte ochroną zabytków nieruchomych wpisanych do ewidencji zabytków i ich otoczenia. Zarówno tradycyjna zabudowa wsi oraz układ łąnowy pól podlega ochronie elementów przestrzeni posiadających istotne walory kulturowe o wartościach lokalnych. Dopuszcza się przeprowadzanie remontów, modernizacji obiektów o wartościach zabytkowych oraz ich adaptacji do współczesnej funkcji pod warunkiem, że działania te nie spowodują utraty cech stylowych obiektów, gabarytu, bryły, kształtu dachu i detalu architektonicznego.

Charakterystycznym elementem miejscowości jest także Plac Targowy, zlokalizowany przy ul. Żywieckiej obok Domu Handlowego WDT, stadion LKS-u Zaporą Porąbka wraz z zapleczem rekreacyjnym, tereny wypoczynkowe nad potokiem Wielka Puszcza oraz most komunikujący miejscowość przez Rzekę Sołę.

Na terenie sołectwa Porąbka znajduje się również Zbiornik Czaniecki - najniższej położony i najpóźniej powstały element kaskady Soły o powierzchni 45 ha, który stanowi rezerwar wody pitnej dla Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego i Bielska-Białej..

Na omawianym terenie, charakterystycznym elementem jest także **Góra Żar** która leży na pograniczu powiatu Bielskiego i Żywieckiego. Szczyt ten został sztucznie spłaszczony przez wybudowany na nim zbiornik wodny. Na szczycie góry Żar znajduje się zbiornik górny Elektrowni Wodnej Porąbka-Żar.

2.2. Historia miejscowości

Porąbka została założona z początkiem XV w. Pierwsza historyczna wzmianka pochodzi z 1445 r. kiedy w akcie podziału księstwa oświęcimskiego jest wymieniona jako

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

Poramka. W Księdze Długosza z 1470 r. jest wpisana jako Porambka, bez żadnych danych odnośnie ludności. Na mapie z 1563 r. panorama Porąbki figuruje jako Porąbka. W wykazie z 1581 r. jest oznaczona już jako Porąbka i należy do parafii Kęty.

Nazwa pochodzi od porąby, tak nazywano wyrobiska leśne, na których po wykarczowaniu zakładano osady.

Najlepszym źródłem dziejów Porąbki są kolejne lustracje, w których szczegółowo wyliczało się daniny pieniężne i rzeczowe, jakie musieli świadczyć kmiecie na rzecz zamku oświęcimskiego. Z ilustracji w 1508 r. dowiadujemy się, że w Porąbce gospodarowało 14 kmieci. Do pracy na folwarku byli zmuszani kmiecie z Porąbki, Bujakowa i Kobiernic, co traktowane jest jako odrabianie pańszczyzny. Na ciągle podwyższanie należności pieniężnych i robocizny chłopci często żalili się bezpośrednio do króla. Daniny płacono się w zależności od wielkości roli, ale także od ilości inwentarza. Chłopi z Porąbki, Kobiernic i Bujakowa byli też zobowiązani do odwożenia ryb z kobiernickich stawów do Oświęcimia oraz spławiania drewna Sołą do Oświęcimia. W wieku XV pojawili się na tych terenach pasterze wałascy, którzy przywędrowali tutaj z Rumunii grzbietami Karpat. Zajmowali oni polany leśne, które wykorzystywali do wypasu owiec. Ponieważ przy okazji robili wielkie szkody w lasach, byli zmuszeni po pewnym czasie do dalszej wędrówki. Zachowały się po nich zwyczaje pasterskie i nazwy gór oraz niektóre nazwiska mieszkańców. Poszczególnymi wioskami zarządzali wójtowie, którzy mieli do pomocy asesory. W początkach XVI w. zaczęto chłopom nadawać nazwiska. W 1778 r. starostwo zatorskie, a w tym Porąbkę zakupił Fryderyk Dunin. Następnym właścicielem został w 1802 r. Rotman, a w 1808 r. książę Albrecht. Po bezpotomnej śmierci Albrechta miejscowość tę przejęli jego krewni Habsburgowie. W 1848 r. nastąpiło uwłaszczenie chłopów, co oznaczało, że użytkownicy przejęli ziemię na własność, a przy dotychczasowych właścicielach pozostały folwarki, stawy i lasy. Według spisu z 1857 r. Porąbka liczyła 1871 mieszkańców, zaś dobra należały do Habsburgów. Wioska rozrastała się więc zarówno pod względem liczby mieszkańców, jak i zajmowanych terenów osadniczych. Porąbka powstała w miejscu obecnego centrum, a poszerzała się o kolejne osiedla na Bukowcu, Kozubniku i Wielkiej Puszczy.

Tereny te nawiedzały różne epidemie, co przy ówczesnym stanie medycyny miało straszne skutki. Podczas epidemii cholery w 1736 r. ginęło dziennie po kilkadziesiąt osób, a w latach 1846 - 1849 epidemia tyfusu pochłonęła w Porąbce setki ofiar.

Warunki życia pomimo zniesienia pańszczyzny były bardzo trudne, szczególnie w latach nieurodzaju. W 1896 r. utworzono w Porąbce posterunek żandarmerii, a w 1905 r. otwarto pocztę. Szczególnie dotkliwie odczuwano w wioskach brak kasy pożyczkowej, która powstała w Porąbce w 1910 r. i nazwana była Kasą Stefczyka, od nazwiska jej założyciela. Kasa ta była czynna jeszcze przez kilka lat po zakończeniu drugiej wojny światowej. W czasie I wojny światowej wielu mężczyzn powołano do wojska austriackiego, brakowało więc ludzi do pracy na roli. W latach 1914 - 1918 zginęło na różnych frontach 52 mężczyzn z Porąbki. Po odzyskaniu niepodległości Porąbka została przyłączona do powiatu bialskiego i województwa krakowskiego. Sytuacja materialna mieszkańców była bardzo trudna. Mężczyzn powołano znowu do wojska polskiego, na wojnę z bolszewikami w 1920 r. Z braku żywności po wsiach szerzyły się epidemie. Rosła bardzo inflacja, żywność kosztowała miliony marek. Po wymianie marek na złotego w 1925 r. wartość pieniądza się ustabilizowała. Mieszkańcy żyli zasadniczo z rolnictwa i trochę z rzemiosła. O pracę było bardzo trudno, ale najwięcej osób

pracowało w fabrykach w Bielsku - Białej. W 1922 r. wybudowano w Porąbce most na Sole, w okolicy kaplicy św. Urbana. Przedtem przewożono ludzi czołnem.

Budowa zapory na Sole w Porąbce, była pierwszą tego typu inwestycją w Polsce, znalazło tam zatrudnienie wielu bezrobotnych. Prace przy budowie miały się rozpocząć jeszcze w 1914 r., ale wybuch wojny uniemożliwił realizację budowy. Nowy projekt zapory, po uwzględnieniu wskazówek Gabriela Narutowicza, późniejszego prezydenta Polski, opracował w 1920 r. inż. Tadeusz Becker. Do robót przystąpiono w 1921 r. od przygotowania pomieszczeń dla biur i kadry na tzw. Kolonii (do dziś istniejącej). Dla przyszłych wysiedleńców zakupiono folwark w Czańcu koło pałacu. W pracy przeszkadzał nie tylko brak funduszy, ale także częste powodzie. Kierownikiem budowy początkowo był projektant. W latach kryzysu 1930 - 1933 prace przerwano. W roku 1933 kierownikiem budowy został inż. Skrzyński, a kontynuację prac zlecono Towarzystwu Polsko - Francuskiemu. Poświęcenie i oddanie zapory do użytku odbyło się w grudniu 1936 r. z udziałem arcybiskupa Sapiehy i wicepremiera Kwiatkowskiego.

W chwili wybuchu wojny 1 września 1939 r., mieszkańców ogarnęła panika i wiele osób uciekło w kierunku Krakowa. Niemcy wkroczyli do Porąbki 4 września od strony Żywca. Przedtem, ażeby powstrzymać marsz wojsk niemieckich, polscy saperzy wysadzili jedno przęsło zapory. W żadnej z naszych wiosek nie było działań wojennych. Niemcy zaraz po wkroczeniu przyłączyli do Rzeszy tereny aż po Sołę i na niej powstała granica, której pilnowali niemieccy żołnierze. Porąbka i Kobiernice zostały więc podzielone. Ten uciążliwy dla mieszkańców stan nie trwał długo, gdyż Niemcy przesunęli granicę Rzeszy na rzekę Skawę. W kwietniu 1940 r. we wszystkich miejscowościach przyłączonych do Rzeszy nastąpiły aresztowania mające na celu zastraszenie ludności. Zabierano z każdej wsi po kilka osób pochodzących z inteligencji, które wysłane były do obozów koncentracyjnych.

Na początku okupacji zaczęto otwierać szkoły, do których zostali skierowani nauczyciele niemieccy, więc dzieci uczyły się tylko po niemiecku. Po krótkim czasie i te szkoły zostały zamknięte. Młodzież, która ukończyła 14 lat, wywożono na roboty do Niemiec. Po wysiedleniu w 1942 r. w szkołach uczyły się wyłącznie dzieci niemieckie. Dzieci polskie z Porąbki uczęszczały do jedynej polskiej szkoły, która istniała w Bujakowie. W latach 1939 - 1945 wielu mieszkańców gminy Porąbka zginęło w obozach koncentracyjnych i na frontach, a także wielu nie wróciło z robót przymusowych.

Wojska rosyjskie wkroczyły do wiosek 28 stycznia 1945 r. Większych walk na tym terenie nie było i dlatego obeszło się bez zniszczeń. Początkowy okres po wojnie był bardzo trudny dla mieszkańców. Wiele rodzin nie posiadających mieszkań i takich, którym osiedleńcy niemieccy zniszczyli domy, wyjechało na Ziemię Zachodnie w okolice Kłodzka.

W 1954 r. zlikwidowano gminy zbiorcze, a w ich miejsce powstały samodzielne gromady, które działały do 1972 r., kiedy to powstały na nowo gminy zbiorcze. Do gminy tej włączono Porąbkę, Bujaków, Czaniec i Kobiernice, a gmina należała wówczas do województwa krakowskiego. W 1975 r. gmina została włączona do województwa bielskiego, a w 1999 r. do województwa śląskiego.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

2.3. Demografia

Sołectwo Porąbka jest po miejscowości Czaniec, najbardziej zaludnionym sołectwem Gminy Porąbka. W 2021 r. miejscowość zamieszkiwało 3 996 osób, co stanowi 25,95% populacji Gminy. Od wielu lat zaobserwować można wzrost liczby mieszkańców Porąbki.

Również prognozy są korzystne, gdyż zakładają stały wzrost liczby mieszkańców sołectwa Porąbka, jak i całej Gminy.

Struktura wiekowa ludności miejscowości Porąbka i Gminie Porąbka według trzech grup ekonomicznych

<i>Lata</i>	<i>Ludność w wieku przedprodukcyjnym (mężczyźni i kobiety 0-17)</i>	<i>Ludność w wieku produkcyjnym (M:18-64, K: 18-59)</i>	<i>Ludność w wieku poprodukcyjnym (M:60 lat i więcej, K: 60 lat i więcej)</i>	<i>Ogółem liczba mieszkańców</i>
<i>Sołectwo Porąbka</i>				
2021	776	2.471	749	3.996
2020	755	2.492	739	3.986
2019	776	2.471	749	3.980
<i>Gmina Porąbka</i>				
2021	3.041	9.428	2.929	15.398
2020	3.018	9.490	2.869	15.377
2019	3.041	9.428	2.929	15.398

<i>Lata</i>	<i>Urodzenia żywe ogółem</i>	<i>Zgony ogółem</i>	<i>Przyrost naturalny</i>
<i>Sołectwo Porąbka</i>			
2021	48	53	- 5
2020	36	56	-20
<i>Gmina Porąbka</i>			
2021	168	160	8
2020	127	203	-76

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Stanu Cywilnego

3. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

3.1. Zasoby kulturowe - zabytki i architektura

Na terenie miejscowości Porąbka występuje wiele obiektów zabytkowych, które swoją architekturą stanowią atrakcje dla przyjezdnych i turystów.

Na przełomie XVIII i XIX wieku budowano masowo liczne kapliczki, figury i krzyże, które wtopiły się nierozdzielnie w krajobraz miejscowości i całej Gminy. Obiekty te były wyrazem wdzięczności, pobożności i dziękczynienia ówczesnych mieszkańców. W szczególności do obiektów sakralnych Porąbki zaliczyć należy:

- **Kościół parafialny z 1907 r.**
- **Kaplica św. Urbana wybudowana w latach 1823-1827.**
- **Kapliczka św. Rozalii z pierwszej połowy XIX w.** Szalejący pomór w I poł. XIX w. spowodował śmierć wielu mieszkańców Porąbki. W intencji odwrócenia tej strasznej klęski wybudowana została przez ówczesnego wójta p. M. Gałuszkę kapliczka z figurką św. Rozalii, patronki chroniącej od zarazy. Stoi ona w pobliżu rzeki Soły, w niewielkiej odległości od kaplicy św. Urbana.
- **Kapliczka – grotta pod Kościołem w Porąbce z pierwszej połowy XX w.** Na gruncie p. Ludwika Mreńca znajdowało się źródło. Woda z niego leczyła bóle głowy, oczu i żołądka. Budując dom w latach 1922-1925 właścicielka gruntu poleciła umocnić brzegi źródła i wymurować wnękę, a w niej umieścić drewnianą figurkę Matki Boskiej z Lourdes. W czasie II Wojny Światowej figurka zginęła, więc na jej miejsce postawiono inną.
- **Kapliczka na Trzonce w Porąbce.**
- **Kapliczka w Porąbce - Kozubniku nad potokiem Mała Puszcza z połowy XX w.** Legenda głosi, że w miejscu gdzie stoi ta kapliczka zmarli z wycieńczenia powracający z wojny żołnierze. W związku z regulacją potoku Mała Puszcza w latach 1957-1960, kapliczkę rozebrano i na starym fundamencie wybudowano nową, którą ustawiono frontowo do drogi. W kapliczce znajduje się obraz Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych, namalowany przez p. Jana Grabskiego z Porąbki.
- **Dzwonnica w Porąbce -Wielkiej Puszczy z początku XIX w.** Wieża dzwonnicy została wybudowana na początku XIX w. Data kupna dzwonu ani nazwiska jej fundatorów nie są znane. W wieży wisi dzwon „Urban”, który tradycyjnie wzywał do modlitwy na „Anioł Pański”. Często dzwonił również na trwogę w czasie pożarów i powodzi. W latach 1976-1977, na gruncie podarowanym przez

p. Katarzynę Targosz, do wieży dobudowano pomieszczenie dla wiernych. W ołtarzu ustawiony był obraz Matki Boskiej Różańcowej.

Obecnie na terenie Gminy Porąbka obowiązuje Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Porąbka przyjęty Uchwałą Nr XXVIII/185/09 z dnia 11 marca 2009 r.

Gmina Posiada również Gminną Ewidencję Zabytków, gdzie zinwentaryzowane zostały wszystkie obiekty wymagające ochrony, zarówno obiekty oznaczone w MPZP jak i Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków. W ewidencji znalazło się 16 zabytków sakralnych, 81 świeckich zabytków architektury i budownictwa oraz 4 stanowiska archeologiczne.

Są to m.in.:

- Kapliczka św. Urbana, murowana, z I poł. XIX w.,
- Figura Matki Boskiej Bolesnej z 1838 r,
- Figura Chrystus Nazareński z 1828 r.
- Krzyż przy ul. Bukowskiej z 1880 r.
- Kaplica murowana, z 1937 r.,
- Cmentarz komunalny od 1897 r.
- Kapliczka - grota z I poł. XX w.
- Kapliczka św. Rozalii
- Kościół parafialny, murowany, z ok. 1920 r. wraz z budynkiem plebanii
- Budynek szkoły murowany, z ok. 1936 r. na Bukowcu,
- Budynek Szkoły Podstawowej nr 1 – budynek murowany 1912-1913 r.
- Szkoła Podstawowa w Wielkiej Puszczy – 1933-1934 r.
- Dom Wczasów Dziecięcych - 1937-1938 r.
- Budynki zarządu, biurowe i mieszkalne tzw. Kolonii - Zarządu zapory – drewniane, drewniano-murowane, z 1921 r.,
- Budynek administracji lasów, murowany, z końca XIX w.,
- Budynki mieszkalne, chałupy, zagrody

Podsumowanie:

Na terenie miejscowości występują obiekty zabytkowe, które zostały wpisane do Gminnej Ewidencji zabytków, Miejsowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego oraz Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków. W dużej mierze stanowią one własność osób fizycznych, które same się nimi opiekują. Działające na terenie sołectwa Towarzystwo Przyjaciół Porąbki

sukcesywnie odnawia poszczególne kapliczki przydrożne, występując przy tym o środki PROW poprzez Lokalną Grupę Działania Ziemia Bielska. Planowane są dalsze działania Towarzystwa w tym zakresie.

3.2. Gospodarka i Rolnictwo

Na podstawie informacji z Ośrodka Doradztwa Rolniczego (ODR), oddział w Bielsku, w sołectwie Porąbka funkcjonuje ogółem 5 gospodarstw rolnych, których średnia powierzchnia wynosi ok. 5 hektarów. Wszystkie gospodarstwa zajmują się hodowlą bydła - głównie mlecznego, oraz występują o dopłaty do działalności.

Podsumowanie:

W ostatnich latach znacznie spada zainteresowanie prowadzeniem gospodarstw rolnych, w szczególności ze względu na trudne warunki pogodowe (np. susze), jak również dużą ilość szkód spowodowaną przez dzikie zwierzęta.

Mieszkańcy zatrudnieni są albo w lokalnych przedsiębiorstwach, albo (większość) w okolicznych ośrodkach miejskich: Bielsko-Biała, Kęty, Andrychów, Żywiec.

3.3. Środowisko przyrodnicze

Znaczna część terytorium Porąbki porastają lasy, obecnie w głównej mierze świerkowe. W wielu miejscach zachowały się jednak resztki dawnej puszczy karpackiej, np. starodrzew buczyny na stokach Zasolnicy (rezerwat), mało znane uroczysko u północnego podnóża Kiczory nad doliną Wielkiej Puszczy z prastarymi bukami i jodłami, aleja cisowa na Palenicy oraz liczne okazy pojedynczych lub grupowych dębów, jaworów, sosen, jesionów, wiązów górskich i wiele innych. Tutejsze lasy zamieszkuje liczna zwierzyna: jelenie, sarny, lisy, zające i dziki.

W sołectwie Porąbka występują dwa **Pomniki przyrody**.

1. Daglezja zielona o obwodzie pnia 275 cm, Porąbka przy ul. Mała Puszcza 21
2. "Dąb Wolności" - dąb o obwodzie pnia 356 cm, lokalizacja obok Urzędu Gminy Porąbka, ul. Krakowska 3

3.3.1. Rezerwaty

W miejscowość Porąbka znajduje się obszar **rezerwatu leśnego „Buczyna”**, zajmującego wschodni i południowo-wschodni stok Zasolnicy opadający ku dolinie Soły. Jego powierzchnia łączna to 16,65 ha.

3.3.2. Parki krajobrazowe

Porąbka mieści się w obrębie **Parku Krajobrazowego Beskidu Małego**. Park ten został utworzony na mocy rozporządzenia nr 9/98 wojewody bielskiego na obszarze 25 770 ha z otuliną o powierzchni 22 253 ha, w celu zachowania i upowszechnienia wartości

przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych Beskidu Małego, w warunkach racjonalnego gospodarowania.

Wschodnia część terytorium parku znajduje się obecnie w granicach województwa małopolskiego, zachodnia leży na terenie województwa śląskiego.

Masyw Beskidu Małego składa się z dwóch grup górskich – grupy Łamanej Skały (929 m n.p.m.) na wschodzie oraz Pasma Magury Wilkowickiej z najwyższym szczytem Czuplem (933 m n.p.m.) na zachodzie, oddzielonych doliną rzeki Soły.

Beskid Mały porastają lasy silnie przekształcone. W większości, tak w piętrze pogórza jak i regl dolnego, są to sztuczne świerczyny. Naturalne dla pogórza lasy grądowe występują obecnie tylko w postaci nielicznych płatów. Niewielki udział mają także zbiorowiska naturalnych lasów dolnoreglowych – żyznej buczyny karpackiej i kwaśnej buczyny górskiej, chronione na terenie rezerwatów przyrody: Mahohora, Szeroka w Beskidzie Małym oraz Zasolnica. Bardzo rzadkim zbiorowiskiem leśnym Beskidu Małego jest jaworzyna górska z miesięcznicą trwałą, spotykana jedynie w postaci małych płatów. Grzbiety wzniesień we wschodniej części Beskidu porośnięte są przez fragmentarycznie wykształcone żyzne jedliny. Piętro regła górnego nie występuje ze względu na wysokość masywu nieprzekraczającą 1 000 m. Pomimo tego, w partii szczytowej Madohory wykształciły się fragmenty świerczyny górnoreglowej z udziałem gatunków charakterystycznych dla tego zbiorowiska, co stanowi niezwykłą osobliwość Beskidu Małego. W dolinach rzek występują lasy łęgowe, w różnym stopniu zmienione w wyniku gospodarki człowieka.

Roślinność nieleśna jest bardzo zróżnicowana i urozmaicona ze względu na dużą różnorodność siedlisk. Do szczególnie cennych należą rzadko spotykane w Beskidach zbiorowiska naskalne, rozwijające się na wychodniach piaskowców oraz murawy kserotermiczne związane z podłożem zasobnym w węglan wapnia. Gęsta sieć rzeczna wraz z systemem zbiorników zaporowych tworzą wyjątkowo korzystne warunki dla rozwoju roślinności wodnej i szuwarowej – pospolitej na terenach niżowych, natomiast rzadko występującej na obszarach górskich. Nieodłącznym elementem krajobrazu rolniczego Beskidu są zbiorowiska łąkowe. Typowym zbiorowiskiem polan reglowych jest łąka mieczykowo-mietlicowa z udziałem wielu roślin chronionych. Flora Beskidu Małego liczy ponad 840 gatunków roślin naczyniowych. Do ciekawszych gatunków należy rzeżucha trójlistkowa, występująca tu na najdalej na północ wysuniętym stanowisku w Karpatach.

Na terenie Parku odnotowano występowanie: 40 gatunków ssaków, 111 gatunków ptaków łęgowych, 15 gatunków płazów, 5 gadów oraz ponad 40 gatunków ryb.

Na terenie parku znajduje się wiele godnych uwagi zabytków architektury i kultury, m.in.: drewniane kościoły, dwory oraz liczne drewniane kapliczki przydrożne.

3.3.3. Centrum edukacji ekologicznej w Porąbce

W latach 2017-2019 na terenie gminy zrealizowano projekt pn. „Zagospodarowanie cieków wodnych na terenie Gminy Porąbka”. Projekt dotyczył kompleksowej ochrony bioróżnorodności w Gminie Porąbka. W ramach projektu zagospodarowane zostały tereny wzdłuż cieków wodnych znajdujących się na terenie miejscowości Porąbka – powstały trasy dydaktyczno-przyrodnicze piesze wraz ze stanowiskami edukacyjnymi (tablice informacyjne, oznakowanie szlaku). Ponadto powstały cztery sezonowe Centra Edukacji Ekologicznej oraz

place do edukacji ekologicznej przez zabawę - w każdym sołectwie Gminy, w tym w sołectwie Porąbka. Została również przeprowadzona kampania edukacyjna i informacyjno - promocyjna. Projekt wynikał z przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej.

Podsumowanie

Miejscowość Porąbka jest bogata w zasoby przyrodnicze, jest to jej niewątpliwym atutem. Na terenie miejscowości istnieje ok. 285 nieruchomości wykorzystywanych rekreacyjnie, w tym większość zabudowanych jest domkami letniskowymi.

Konieczne jest dbanie o utrzymanie walorów przyrody, a także dalszy rozwój powstałego Centrum Edukacji Ekologicznej i wykorzystywanie go jako miejsca propagowania postaw proekologicznych, edukacji w zakresie bioróżnorodności, ochrony środowiska i przyrody.

Konieczne jest także dalsze utrzymanie i prace pielęgnacyjne przy istniejących pomnikach przyrody na terenie gminy, utrzymanie bioróżnorodności poprzez wzmożoną ochronę gatunków zagrożonych oraz eliminację gatunków inwazyjnych.

3.4. Infrastruktura techniczna

3.4.1. Zaopatrzenie w wodę

Stan zaopatrzenia Porąbki w wodę jest dobry, istnieje jednak potrzeba rozbudowy sieci wodociągowej, co dotyczy szczególnie rejonów korzystających ze studni gospodarczych w przysiółku Wielka Puszcza.

Siecią wodociągową w Gminie Porąbka zarządza AQUA S.A. Spółka prowadzi działalność wodociągowo-kanalizacyjną na terenie Bielska-Białej oraz sąsiednich gmin. Obecnie na terenie gminy sieć wodociągowa ma długość 139,77 km i jest do niej przyłączonych 3638 budynków mieszkalnych. W 2021 r. zostało przyłączonych 41 nowych budynków mieszkalnych. Opłaty za 1 m³ wody w 2021 r. wynosiły 7,92 zł dla budynków mieszkalnych oraz 7,92 dla wszystkich pozostałych budynków.

3.4.2. Sieć kanalizacyjna

Na obszarze miejscowości Porąbka brak jest sieci kanalizacyjnej. Częściowo budynki wyposażone są w oczyszczalnie przydomowe. Pozostałe budynki posiadają szamba – zbiorniki z założenia bezodpływowe, jednak ich stan jest często niezadawalający, występują wycieki surowych ścieków do wód i do gleby.

Obecnie Gmina Porąbka posiada zbiorczą kanalizację sanitarną jedynie częściowo na terenie trzech sołectw tj. Czaniec, Kobiernice i Bujaków. Łączna długość kanalizacji sanitarnej na dzień 31.12.2021 r. wynosiła 47,28 km. Ścieki komunalne, przez istniejącą sieć kanalizacyjną odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Kętach.

Liczba budynków mieszkalnych przyłączonych do kanalizacji sanitarnej znajdujących się na terenie Gminy Porąbka wynosi 1423 budynków. W 2021 r. do kanalizacji sanitarnej zostało przyłączonych 15 budynków mieszkalnych. Mieszkańcy Gminy Porąbka za odprowadzanie ścieków w 2021 r. ponosili opłaty w wysokości 11,04 zł brutto za 1 m³ ścieków.

3.4.3. Energia ciepła

Obecnie na terenie sołectwa brak jest centralnych urządzeń zaopatrujących mieszkańców w ciepło.

Mieszkańcy Porąbki w większości korzystają z indywidualnych źródeł ciepła, znajdujących się w poszczególnych gospodarstwach domowych (ogrzewanie piecowe lub etażowe c.o.) opalanych węglem, koksem i olejem opałowym czy gazem. W gminie realizowany jest Program Ograniczenia Niskiej Emisji, w ramach którego gmina dofinansowuje mieszkańcom wymianę źródeł ciepła na nowoczesne ekologiczne.

3.4.4. Energia elektryczna

3.4.4.1. Zaopatrzenie w energię elektryczną

– Tauron Dystrybucja S.A

Dystrybucją energii elektrycznej na terenie gminy Porąbka zajmuje się Tauron Dystrybucja S.A Oddział w Bielsku – Białej.

Parametry sieci

Głównymi źródłami zasilania sieci 15 kV na obszarze Gminy Porąbka są:

- Stacja transformatorowa 110/15/6 kV GPZ Soła, wyposażona w dwa transformatory 16/16/6,3 MVA, (GPZ Soła zasilany jest pośrednio liniami 110 kV relacji Kęty – Soła, Soła – Komorowice),
- Stacja transformatorowa 110/30/15/6 kV GPZ Kęty, wyposażona w transformatory 31,5/16/31,5 MVA oraz 31,5/31,5 MVA, (GPZ Kęty jest zasilany pośrednio liniami 110 kV relacji Kęty – Andrychów, Kęty – Soła, Poręba – Kęty, Brzeszcze – Kęty),
- Stacja transformatorowa 110/15/6 kV GPZ Andrychów, wyposażona w dwa transformatory 110/15 KV o mocy 31/25/25 MVA oraz 31/20/20 MVA i zasilana linia 110 kV, bezpośrednio lub pośrednio (poprzez inne stacje transformatorowe 110/15 kV) liniami relacji Kęty – Andrychów, Poręba – Andrychów – Wadowice.

Stacje transformatorowe - Ilość stacji transformatorowych na terenie gminy wynosi 68. Stacje transformatorowe należące do Tauron Dystrybucja S.A to 53, a 15 z nich znajduje się na majątku obcym.

Sieci SN i nN na terenie gminy Porąbka nadają się do eksploatacji. Stan techniczny sieci monitorowany jest na bieżąco. Wyeksploatowane elementy są sukcesywnie wymieniane lub naprawiane w ramach prowadzonych zabiegów modernizacyjnych, eksploatacyjnych oraz zabiegów doraźnych. Zaspakajanie potrzeb energetycznych gminy jest na właściwym poziomie a jakość dostarczanej energii elektrycznej jest monitorowana na bieżąco.

Spółką odpowiedzialną za sprzedaż energii energetycznej na obszarze gminy jest Tauron Dystrybucja S.A. Zużycie energii elektrycznej w 2020 roku wynosiło 42 GWh/rok.

– **Polskie Sieci elektroenergetyczne**

Na terenie gminy Porąbka znajduje się należąca do Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A (PSE S.A) stacja elektroenergetyczna 220 kV Bujaków połączona liniami 220 kV ze stacjami Byczyna, Komorowice oraz stacją zlokalizowaną po stronie czeskiej Liskovec. Ponadto do stacji Bujaków przyłączona jest elektrownia szczytowo – pompowa Porąbka Żar. Poglądowa lokalizacja obiektów PSE S.A na terenie gminy Porąbka została przedstawiona graficznie na załączonych do poniżej mapach.

– **Oświetlenie uliczne**

Sumaryczna ilość opraw w gminie Porąbka w eksploatacji Tauron Nowe Technologie S.A wynosi 1 242 [szt.] Liczba opraw oświetleniowych stanowiących majątek gminy Porąbka w 2022 r. wynosi 317 [szt.]. Szacunkowa moc wszystkich opraw oświetleniowych wynosi 194 kW, przyjmując średni czas pracy oprawy wynoszący 4 000 godzin rocznie, zużycie energii na cele oświetlenia wynosi 779 500 kWh/rok.

3.4.5. Gaz

Zaopatrzenie miejscowości w gaz sieciowy realizowane jest za pośrednictwem zlokalizowanej tu stacji redukcyjno-pomiarowej o przepustowości 1 600 m³/h. Stan zaopatrzenia mieszkańców w gaz nie budzi zastrzeżeń, sieć jest dość dobrze rozwinięta.

Dystrybucją paliwa gazowego na terenie gminy Porąbka zajmuje się Polska Spółka Gazownictwa S.A Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze. Poniżej w tabeli zestawiono podstawowe informacje charakteryzujące infrastrukturę gazową w latach 2017 – 2020.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKĄ

Infrastruktura gazowa w latach 2017-2020.

Wybrane informacje	2017	2018	2019	2020
Ogółem sieć gazowa [m]	238 979	239 961	242 846	234 170
Sieć wysokiego ciśnienia bez przyłączy [m]	7 179	7 179	7 179	7 179
Sieć średniego ciśnienia bez przyłączy [m]	166 240	166 982	168 543	158 388
Przyłącza gazowe [m] - średniego ciśnienia	65 560	65 800	67 124	68 603
Przyłącza gazowe (szt.) -w tym do budynków mieszkalnych	4 009 3 906	4 034 3 929	4 122 4 015	3 842 3 741
Stacje gazowe I ^o -Czaniec Q= 1600 m ³ /h	1	1	1	1

3.4.6. Gospodarka odpadami

Na terenie Porąbki funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), który jest własnością prywatnego przedsiębiorcy i jest przez niego obsługiwany. Gmina Porąbka posiada pozwolenie na budowę Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w m. Porąbka gm. Porąbka (dz. nr 212/27). Najważniejszą potrzebą inwestycyjną jest budowa Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych będącego własnością gminy.

3.4.7. Komunikacja

Miejscowość jest dogodnie powiązana systemem dróg zarówno z miejscowościami/gminami bezpośrednio graniczącymi, jak i z Bielskiem-Białą i Krakowem. Wewnętrzny układ komunikacyjny zawiera:

- Odcinek drogi krajowej nr DK-52 (Bielsko-Biała – Kraków)
- Odcinek drogi wojewódzkiej nr 948 Kobiernice-Oczków
- Drogi powiatowe:
 - S 4456 Czaniec – Porąbka (ul. Karpacka, Krakowska) – stan b.dobry

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

- S 4477 Czaniec – Bukowiec – Porąbka (ul. Bukowska) – wymaga budowy chodnika i gruntownego remontu
- S 4480 Porąbka – Wielka Puszcza (ul. Wielka Puszcza)
- S 4481 Porąbka – Kozubnik (ul. Mała Puszcza)
- Most na rzece Sole – wąskie gardło w komunikacji w miejscowości Porąbka – konieczna jest budowa nowego mostu zapewniającego ruch dwukierunkowy

– Drogi gminne

Stan dróg gminnych na terenie miejscowości można ocenić jako średni. Wiele dróg wymaga gruntownej przebudowy, ponieważ w chwili obecnej są na bieżąco utrzymywane poprzez uzupełnianie nawierzchni odpowiednim materiałem.

Gmina Porąbka realizuje ustawowy obowiązek poprzez zapewnienie komunikacji publicznej w granicach administracyjnych gminy. Prowadzenie komunikacji publicznej na terenie Gminy Porąbka zostało powierzone Beskidzkiemu Związkowi Powiatowo-Gminnemu z siedzibą w Bielsku-Białej przy ul. Legionów 54. W 2021 roku poniesiono koszty w wysokości 1 632 088,17 zł na pokrycie kosztów związanych z obsługą Związku.

Gmina zarządza też przystankami na terenie gminy. Wiele wiat przystankowych wymaga wymiany.

Podsumowanie

Na podstawie przeanalizowanego powyżej stanu infrastruktury można określić priorytety rozwoju miejscowości w tym zakresie.

Budowa kanalizacji na terenie miejscowości Porąbka jest zadaniem priorytetowym. W pierwszej kolejności należy wykonać połączenie od istniejącej kanalizacji w Czańcu w taki sposób aby można było podłączać kolejne części miejscowości Porąbka.

Kolejnym krokiem jest przygotowanie koncepcji skanalizowania Gminy. Docelowo skanalizować należy w szczególności najbardziej zagęszczone części miejscowości zgodnie z koncepcją skanalizowania Gminy na kolejne lata. W koncepcji należy również rozważyć budowę lokalnej oczyszczalni na terenie miejscowości Porąbka.

Konieczna jest rozbudowa sieci wodociągowej w gminie, zapewnienie mieszkańcom przysiółków, gdzie nie ma jeszcze wodociągu dostępu do wysokiej jakości wody zdatnej do picia.

Ważna dla mieszkańców jest również poprawa infrastruktury drogowej poprzez gruntowne remonty oraz przebudowę niektórych dróg jak i obiektów mostowych w miejscowości Porąbka. Gruntownego remontu oraz budowy chodnika dla pieszych wymaga również droga powiatowa – ul. Bukowska w Porąbce.

Konieczna jest wymiana wiat przystankowych na terenie miejscowości.

Należy wspomagać mieszkańców w procesie wymiany kotłów na nowoczesne ekologiczne źródła ciepła oraz montażu instalacji służących pozyskaniu energii odnawialnej.

3.5. Oświata

Na terenie Porąbki funkcjonują:

- dwa niepubliczne przedszkola,
- Szkoła Podstawowa im. M. Kopernika w Porąbce,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Jana Pawła II w Porąbce prowadzona przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich w Częstochowie, w którym aktualnie funkcjonują 2 oddziały przedszkolne

Przedszkola

Do oddziałów przedszkolnych w przysiółku Kozubnik uczęszcza 45 dzieci, a do Niepublicznego Przedszkola nr 2 w Porąbce – 74 dzieci, a do Niepublicznego Przedszkola „Jagódka” w Porąbce-Bukowcu - 27 dzieci. Ogółem do placówek przedszkolnych **w sołectwie Porąbka** uczęszcza 146 dzieci w wieku 3-6 lat. Liczba ta uległa zwiększeniu w stosunku do roku 2021, kiedy przedszkolaków było łącznie 110. W przedszkolach w ostatnich dwóch latach pracowało ogółem 17 osób. Są to nauczyciele oraz pracownicy obsługi.

Szkolnictwo

Historia **Szkoły Podstawowej im. M. Kopernika w Porąbce** sięga początków XX wieku. Budynek, w którym uczą się dzieci został wybudowany w 1913 r. Szkoła wówczas posiadała 6 sal lekcyjnych, kancelarię i mieszkanie dla kierownika. W latach 1966-1971 trwała rozbudowa szkoły, w związku z trudnościami lokalowymi – brakiem sal lekcyjnych i sali gimnastycznej. W 1999 r. w wyniku reformy w Porąbce, w istniejącej szkole pozostała 6-klasowa szkoła podstawowa z 2 filiami: w Kozubniku i Wielkiej Puszczy. Drugi rok wdrażania reformy sprawił, iż w 2000 r. wszyscy uczniowie z Porąbki, Kozubnika i Wielkiej Puszczy rozpoczęli naukę w jednym budynku Szkoły Podstawowej. Obecnie na bazę szkoły składa się 12 sal lekcyjnych, pracownia komputerowa ze stałym łączem internetowym, sala gimnastyczna, salka do gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej, biblioteka – centrum multimedialne, świetlica i kuchnia. Szkoła dysponuje 25 komputerami podłączonymi do Internetu.

W roku szkolnym 2021/2022 uczy się 256 osób (130 chłopców i 126 dziewcząt). Liczba uczniów uległa nieznacznemu zwiększeniu w stosunku do roku szkolnego 2020/2021, wówczas do szkoły uczęszczało 253 osób (128 chłopców i 125 dziewcząt). W poprzednim roku szkolnym 2020/2021 szkołę ukończyło 24 osób, w roku szkolnym 2019/2020 było 29 absolwentów. Według planów, w roku szkolnym 2022/2023 szkoła będzie liczyć 255 uczniów.

Obecnie w szkole zatrudnionych jest łącznie 41 nauczycieli oraz 12 pracowników administracyjnych i z obsługi.

Podział nauczycieli według stopni awansu kształtuje się następująco:

- Nauczyciele kontraktowi – 6 osób (15%),
- Nauczyciele mianowani – 3 osób (7%),
- Nauczyciele dyplomowani – 32 osób (78%).

Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Jana Pawła II w Porąbce prowadzona przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich w Częstochowie

W roku szkolnym 2021/2022 uczyło się 85 dzieci. Liczba uczniów uległa zwiększeniu w stosunku do roku szkolnego 2020/2021, wówczas do szkoły uczęszczało 79 dzieci.

Podsumowanie

Na terenie miejscowości Porąbka opieka przedszkolna zapewniona jest w stopniu wystarczającym. Dwie szkoły podstawowe w pełni zaspokajają zapotrzebowanie na placówki oświatowe w miejscowości Porąbka.

3.6. Służba zdrowia

Na terenie miejscowości działa Ośrodek Zdrowia działający w ramach Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „PoliMed” Sp. z o.o.

W ośrodku zdrowia w Porąbce działają następujące specjalistyczne gabinety i poradnie lekarskie:

- Poradnia ogólna,
- Poradnia dla dzieci,
- Poradnia rehabilitacyjna
- Gabinety zabiegowe i punkt szczepień,
- Gabinet terapeutyczny,
- Gabinet pielęgniarstwa środowiskowej - rodzinnej,
- Pracownia diagnostyczna – USG,
- Gabinet Medycyny Pracy,
- Zespół Opieki Długoterminowej,
- Poradnia laryngologiczna,
- Poradnia neurologiczna,
- Poradnia chirurgii ogólnej,
- Poradnia kardiologiczna
- Poradnia okulistyczna,

Ponadto w Ośrodku działa także Laboratorium analityczne.

Na terenie Sołectwa funkcjonuje również **Centrum Nowoczesnej Rehabilitacji i Opieki TriVita**, które oferuje:

- Nowoczesną rehabilitację (ortopedyczną, neurologiczną i przeciwobrzękową),
- Dom opieki (opieka pielęgnacyjna dla rezydentów i seniorów),
- Centrum medyczne ze specjalistycznymi poradniami,

- Punkt poboru badań laboratoryjnych

Podsumowanie

Na terenie miejscowości Porąbka opieka zdrowotna zapewniona jest w stopniu wystarczającym.

3.7. Turystyka

Walory krajobrazowe sołectwa Porąbka zdecydowały o zakwalifikowaniu jej do miejscowości turystyczno – wypoczynkowych. Wśród najważniejszych należy wymienić górzysty krajobraz, urokliwe zakątki leśne, czystą wodę i powietrze, piękne widoki.

Na obszarze sołectwa występują również strefy ochrony krajobrazu przyrodniczego skupione w rezerwacie buczyny karpackiej „Zasolnica” oraz Parku Krajobrazowym Beskidu Małego. Przyrodnicze tereny Wielkiej Puszczy słyną z mikroklimatu, który ma zbawienny wpływ na choroby górnych dróg oddechowych. Tutaj również, po cennych przyrodniczo terenach, poprowadzona została ścieżka pieszo-dydaktyczna oraz zlokalizowano **Terenowe Centrum Edukacji Ekologicznej**.

Często odwiedzanym miejscem w Porąbce jest **Wielka Puszcza**, przysiółek położony u podnóża Trzonki, Okrągielka, Kocierza i Wielkiej Bukowej, który leży w dolinie potoku o tej samej nazwie, będącym prawobrzeżnym dopływem Soły. Wielka Puszcza stanowi dobrą turystyczną bazą wypadową. Niedaleko stąd przebiega trasa na Przełęcz Kocierską, z której szlakami można dotrzeć do Andrychowa, Wadowic czy na Górę Żar. Wybierając na przykład trasę obok Jeziora Czanieckiego, przez Porąbkę można skierować się w stronę **doliny Mała Puszcza** i położonego w niej byłego Zespołu Domów Wypoczynkowo Szkoleniowych HPR. Kompleks powstał w okresie PRL-u na przełomie lat 60-tych i 70-tych ubiegłego wieku, często goszcząc ówczesnych dygnitarzy. Czasy jego świetności skończyły się wraz ze zmianą ustroju. Obiekt stopniowo podlega modernizacji. Kontynuując trasę z Kozubnika przez Porąbkę wzdłuż potoku Wielka Puszcza można dostać się na Przełęcz Targanicą, która oferuje piękne widoki, a dalej w dół do Targanic. Następnie bocznymi drogami przez Brzezinkę i Roczyny można wrócić do Czańca. Wspomniana **Trzonka** jest szczytem Beskidu Andrychowskiego. Jej zbocza porastają wiekowe lasy bukowo-modrzewiowe. Las Bielański i Las Bukowiec to drzewostan o charakterze częściowo pierwotnym. Na szczycie znajduje się Dom na Trzonce, z którego polan roztaczają się piękne widoki w stronę Potrójnej czy Hrobaczej Łąki z charakterystycznym – oświetlonym nocą – krzyżem poniżej szczytu. W pobliżu szlaku turystycznego, biegnącego z Porąbki na Przełęcz Kocierską znajduje się pięknie położona kapliczka z obrazem Matki Bożej Śnieżnej i źródło wody pitnej. Na Przełęczy Bukowskiej na jednej z polan pod szczytem, znajduje się drewniana chatka turystyczna „Limba”, której nazwa wzięła się od pobliskiej zabytkowej alei tych pięknych drzew, rosnących tylko wysoko w górach.

Atrakcje turystyczno-krajoznawcze sołectwa Porąbka:

- **Zapora Wodna Porąbka w Międzybrodziu Bialskim** - Obiekt wybudowany w latach 1928-1937 r. Była to pierwsza przed II wojną światową inwestycja tego typu na Podbeskidziu. Budowla jest betonowa, ciężka, składająca się z 5 sekcji przelewowych, 3 odprowadzających wodę do hydroelektrowni oraz z 10 sekcji normalnych.

Zdjęcie 1 Zapora Porąbka w Międzybrodzu Bialskim- widok od strony Porąbki

- **Zbiornik Czaniec** – najniżej położony i najpóźniej powstały element kaskady Soły o powierzchni 45 ha, który stanowi rezerwuár wody pitnej dla Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego i Bielska-Białej. Powstał pod koniec lat sześćdziesiątych i ma za zadanie wyrównywać stan wód w rzece podczas pracy elektrowni a na wypadek powodzi - redukować falę powodziową. Całkowita pojemność zbiornika wynosi 1,3 mln³ a maksymalna głębokość 6,5 m. Wyposażony jest w duże ujęcie wody, stację jej uzdatniania oraz przepompownię. Zbiornik, jako element ujęcia wody dla potrzeb komunalnych, objęty jest bezpośrednią strefą ochrony sanitarnej. Na zbiorniku nie prowadzi się w żadnej formie gospodarki rybackiej oraz obowiązuje zakaz uprawiania sportów wodnych.
- **Osiedle „Kolonja”** - drewniane domy zbudowane w latach 20-tych XX w. w witkiewiczowskim stylu dla budowniczych zapór w Porąbce.

- **Ośrodek zarybieniowy.** Początki ośrodka sięgają 1920 r. wraz z wybudowaniem przez Towarzystwo Sportu Wędkowego i Rybackiego w Kętach, wylęgarni młodego narybku ryb łososiowatych na Potoku Wielka Puszcza w Porąbce. Od roku 1990 w Ośrodku Zarybieniowym rozpoczęto produkcję pstrąga towarowego, z przeznaczeniem na sprzedaż odbiorcom indywidualnym. Obecnie, obiekt nadal prowadzi produkcję narybku pstrąga potokowego i lipienia z przeznaczeniem do zarybień.

- **Góra Żar** która leży na pograniczu powiatu Bielskiego i Żywieckiego. Szczyt ten został sztucznie spłaszczony przez wybudowany na nim zbiornik wodny. Na szczycie góry Żar znajduje się zbiornik górny Elektrowni Wodnej Porąbka-Żar. Jest to sztuczna budowla bez dopływu naturalnego o głębokości 22 m, brzegi zbiornika tworzą obwałowania tzw. zapory boczne, usypane z miejscowego urobku skalnego, dobrze zagęszczonego. Duża różnica poziomów (440 m) między zbiornikiem górnym (sztucznym) a Jeziorem Międzybrodzkim (naturalny zbiornik) oraz niewielkie odległości między tymi elementami topograficznymi zapewniają elektrowni korzystne parametry techniczno-ekonomiczne. Od strony Powiatu Żywieckiego - na górze Żar, wzdłuż kolei liniowo-terenowej, biegnie trasa narciarska o długości 1600 m, która jest jedną z dłuższych tras zjazdowych w Beskidach.

Zdjęcie 2 Zbiornik wodny na szczycie góry Żar

- **Terenowe Centrum Edukacji Ekologicznej** – W ramach projektu pn.: „Zagospodarowanie cieków wodnych w gminie Porąbka”, na terenie całej gminy powstało ponad 27 kilometrów oznakowanych tras edukacji ekologicznej, które przebiegają wzdłuż brzegów cieków i zbiornika Czaniec, jak również w terenach leśnych i polnych. Ponadto, w każdym z sołectw powstało Terenowe Centrum Edukacji Ekologicznej. W sołectwie Porąbka, w ramach projektu utworzono Terenowe Centrum Edukacji Ekologicznej wyposażone w wiaty edukacyjne, ścieżkę sensoryczną oraz domki dla owadów. Obiekt zlokalizowano nieopodal wałów Zbiornika Czanieckiego po którym poprowadzono jeden z odcinków ścieżki pieszo-dydaktycznej. Ponadto zagospodarowane zostały tereny wzdłuż potoku Mała Puszcza, gdzie oprócz ścieżki, przygotowano również miejsca do wypoczynku.

Generalnie na obszarze wsi Porąbka, baza turystyczna jest średnio rozwinięta, w stosunku do możliwości jakie oferuje dogodna lokalizacja i bogactwo środowiska naturalnego. W sołectwie istnieją jedynie kilka obiektów turystycznych, dysponujących bazą noclegową. z łączną liczbą ok. 300 miejsc.

Należą do nich:

- Agroturystyka Danuta ul. Źródłana 2, 43-353 Porąbka

- Kurort Kozubnik ul. Kochana 1, 43-353 Porąbka
- Gospodarstwo Agroturystyczne i Ekologiczne „Pod Żółtą Górą” ul. Palenica 35

Podsumowanie

Miejscowość Porąbka jest miejscowością bogatą w atrakcje turystyczne i walory krajobrazowe. Należy wykorzystać ten potencjał w sposób zrównoważony wspomagając rozwój małej bazy turystycznej i gastronomicznej.

3.8. Infrastruktura społeczna oraz kapitał społeczny i ludzki

Na klimat środowiska kulturowego mają wpływ następujące elementy życia codziennego mieszkańców: wytwory rzemiosła, kuchnia, obrzędy i zwyczaje, język oraz muzyka. W okresie międzywojennym nastąpił rozkwit działalności kulturalnej.

Podstawową organizacją kulturalną w sołectwie i całej Gminie jest **Gminny Ośrodek Kultury w Porąbce**. Działalność GOK-u obejmuje: zajęcia świetlicowe, zajęcia instruktorskie, imprezy cykliczne i okolicznościowe, a także plenerowe i festyny. Współorganizuje imprezy wraz ze stowarzyszeniami działającymi na terenie całej gminy oraz jednostkami organizacyjnymi gminy tj.: szkołami podstawowymi i przedszkolami, organizując zawody, turnieje, wystawy, konkursy. GOK zajmuje się również redagowaniem gazetki gminnej „Nasza Gmina”.

W czasie ferii zimowych i letnich wakacji organizowana jest „Akcja Zima” oraz „Akcja Lato”, podczas których w świetlicy organizowane są zajęcia wyjazdowe. W czasie ferii zimowych - wyjazdy prowadzone są w każdym dniu roboczym, natomiast w wakacje dzieci i młodzież mogą wybierać spośród pięciodniowych propozycji artystyczno-rekreacyjnych. Podczas ferii zimowych i wakacji, GOK organizuje „Akcję Lato” i „Akcję Zima”.

W GOK Porąbka odbywają się dodatkowo nieodpłatnie następujące cykliczne zajęcia: nieodpłatne zajęcia muzyczne (nauka gry na instrumentach klawiszowych, perkusyjnych, zespół wokalny)

- nauka gry na instrumentach klawiszowych,
- nauka gry na instrumentach perkusyjnych,
- zespoły wokально-muzyczne,
- próby chórów i orkiestr dętych.

Gminny Ośrodek Kultury prowadzi również odpłatny wynajem własnych sal na potrzeby imprez prywatnych, pokazów itp.

W Gminnym Ośrodku Kultury znajdują się ponadto:

- **Gminna Biblioteka Publiczna**

Biblioteka oprócz realizacji celów statutowych, takich jak upowszechnianie czytelnictwa wśród mieszkańców gminy, poprzez udostępnianie i gromadzenie zbiorów bibliotecznych,

współpraca z innymi bibliotekami i instytucjami kultury oraz realizuje wiele ciekawych przedsięwzięć.

- **Izba Regionalna w Porąbce**

Istnieje od 11.09.1988 r. Znajdują się w niej liczne eksponaty z terenu gminy Porąbka i okolic. Główna część zbiorów to narzędzia rolnicze i przedmioty codziennego użytku, a także wiele cennych i archiwalnych dokumentów oraz wydawnictw dotyczących przeszłości i czasów obecnych, malarstwo i rzeźba ludowa. W 2021 roku, dzięki pracom remontowym Izba zyskała nowy blask, a zebrane w niej przedmioty są znacznie lepiej wyeksponowane.

- **Izba Tkacka**

Otwarta w 2000 r. Gromadzi takie urządzenia jak cierlice, szczecie, kołowrotki i krosna oraz najstarsze maszyny do szycia.

Na terenie sołectwa Porąbka funkcjonują następujące zespoły artystyczne:

- **Zespół Regionalny „Porąbczanie” – Zespół powstał 4 grudnia 1991 r.** Obecnie Porąbczanie działają w trzech grupach wiekowych: dziecięcej, młodzieżowej i osób dorosłych. Zespołowi towarzyszy kapela
- W repertuarze zespołu znajdują się m.in. pieśni i tańce górali żywieckich oraz przyspiewki pasterskie. Porąbczanie promują miejscowy folklor podczas występów na gminnych i powiatowych imprezach plenerowych, a także podczas zagranicznych wyjazdów do regionów partnerskich np. Francji, Węgier.
- **Chór „Zasolnica”** – swoje pierwsze kroki rozpoczął końcem 2002 roku. od 2003 roku działa przy Gminnym Ośrodku Kultury w Porąbce. Oprócz występów gminnych, podczas lokalnych uroczystości, chór koncertował również w Warszawie, Toszku, Katowicach, Ustce, Bielsku-Białej, a także poza granicami kraju w Czechach i na Węgrzech.
- **Orkiestra Dęta z Porąbki** – zespół liczy 40 osób. Koncerty cieszą się ogromną popularnością wśród społeczności lokalnych. Oprócz występów podczas imprez gminnych, orkiestra bierze udział w corocznych gościnnych występach na terenie Węgier i Czech, a także uczestniczy w Międzynarodowym Festiwalu Orkiestr Dętych „Złota Trąbka”.

W Porąbce funkcjonują także stowarzyszenia realizujące zadania kulturalne w sołectwie oraz działające na rzecz zachowania od zapomnienia i propagowania rodzimej kultury, tradycji i folkloru tj.: Towarzystwo Przyjaciół Porąbki, Towarzystwo Miłośników Ziemi Bielsko-Żywieckiej, Koło Gospodyń Wiejskich w Porąbce. Organizacje te aktywnie promują miejscowe dziedzictwo kulturowe oraz współpracują z jednostkami samorządowymi i kulturalnymi.

Na terenie miejscowości bardzo prężnie działa również lokalne koło Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Koło organizuje liczne wycieczki krajoznawcze, wyprawy, jak również akcje np. sprzątanie szlaków turystycznych.

Istotny wkład w budowanie kapitału społecznego na terenie sołectwa Porąbka wnoszą również LKS Zapora Porąbka oraz OSP Porąbka, które prężnie działają na rzecz ludności miejscowej.

Na terenie sołectwa Porąbka organizowanych jest również wiele ogólnodostępnych imprez kulturalnych. Wśród nich na stałe do kalendarza wpisały się:

- ✓ „Dzień Dziecka” z OSP Porąbka, Święto Gminy Porąbka „Będzie się działo...”- CZERWIEC
- ✓ Maraton LEŚNIK w Porabce - CZERWIEC
- ✓ „Historie frontowe” , Gminne Zawody Strażackie – SIERPIEŃ
- ✓ „Maraton 3 jezior” – WRZESIEŃ,

Podsumowanie:

Sołectwo Porąbka posiada szeroką ofertę w zakresie społeczno-kulturalnym. Na terenie miejscowości działają liczne organizacje wspierające mieszkańców w organizacji ich czasu wolnego.

4. ANALIZA SWOT

Kierując się zasadami przyjętymi dla kreowania strategii w otoczeniu biznesowym lub samorządowym, w przypadku wsi Porąbka, posłużono się bardzo wygodnym narzędziem planistycznym, jakim jest analiza SWOT.

Założenia analizy:

- pozwala na wygenerowanie z otoczenia szans rozwoju oraz zagrożeń hamujących rozwój Porąbki,
- rozważa się zarówno otoczenie bliższe oraz otoczenie dalsze,
- analiza zasobów ma doprowadzić do wygenerowania mocnych punktów miejscowości Porąbka oraz wskazania jej słabych stron. Mocne punkty mogą oznaczać, iż należy je nadal rozwijać i doskonalić, słabe zaś eliminować, bądź zreorganizować.

4.1. CZYNNIKI WEWNĘTRZNE MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

Mocne strony:

- Atrakcyjność turystyczna Porąbki, związana z położeniem geograficznym (zbiorniki wodne, lasy, wzniesienia Beskidu Małego, atrakcyjne tereny łowieckie i wędkarskie);
- Dobry stan środowiska przyrodniczego i różnorodność biologiczna (tereny mieszczące się na obszarze Parku Krajobrazowego Beskidu Małego, sprzyjający mikroklimat w Wielkiej Puszczy);
- Zabytki kultury materialnej (kapliczki, zabudowania kolonii)
- Dobry układ komunikacyjny;
- Wysoki stopień zwodociągowania i zgazyfikowania miejscowości, dobrze rozwinięta sieć elektro-energetyczna;
- Dodatnie saldo migracji, co oznacza rosnące zainteresowanie wsią, jako potencjalnego miejsca zamieszkania, przez osoby z innych rejonów Polski, związane z postrzeganiem atrakcyjnością obszarów wiejskich południowej części Województwa Śląskiego;

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

- Dogodne warunki do rozwoju turystyki i rekreacji;
- Bogaty klimat środowiska kulturalnego (prężnie działające instytucje kulturalne, liczne stowarzyszenia, zespoły wokalo-instrumentalne);
- Odpowiednia baza dla inicjatyw społeczno-kulturalnych (Dom Kultury, Remiza OSP, stadion LKS, ścieżki pieszo-dydaktyczne, obiekty zabytkowe, tereny przysiółka Wielkiej Puszczy i Kozubnika);
- Duża ilość podmiotów gospodarczych i potencjał gospodarczy lokalnych przedsiębiorców;
- Aktywność społeczności lokalnej oraz jej zdolność do angażowania się w rozwój miejscowości;
- Dobrze funkcjonująca oświata;

Słabe strony:

- Zanieczyszczenie wód - brak kanalizacji sanitarnej w miejscowości Porąbka;
- Brak wodociągów w niektórych przysiółkach wsi;
- Niedostateczny rozwój infrastruktury turystycznej (słabo rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna, słabe wykorzystanie walorów krajobrazowych);
- Niezadawalająca jakość dróg gminnych oraz ulicy Bukowskiej (droga powiatowa)
- Migracja zarobkowa wśród młodzieży;
- Niski udział osób w wieku przedprodukcyjnym, co stwarza niebezpieczeństwo niskiego dopływu liczby osób na rynek pracy;
- Brak terenów do uprawiania sportów zimowych
- Zanieczyszczenie atmosfery w wyniku złej jakości spalnego węgla w gospodarstwach domowych;
- Rozdrobnienie gospodarstw rolnych;
- Duża liczba odłogów rolnych;
- Zagrożenie powodziowe;
- Słabe wykorzystanie przysiółka Wielka Puszcza pod kątem aktywnego spędzania czasu;

4.2. CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

Szanse:

- Możliwość aplikowania o środki z funduszy Unii Europejskiej;
- Sprzyjająca polityka regionalna, w tym adresowana do rozwoju obszarów wiejskich ze strony rządu i władz wojewódzkich;
- Bliskość ośrodków miejskich;
- Rozwój przedsiębiorczości i drobnej wytwórczości;
- Zainteresowanie inwestorów z zewnątrz;

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

- Zwiększenie dostępności ofert gastronomicznych i noclegowych;
- Zainteresowanie turystów walorami Parku Krajobrazowego i dziedzictwa kultury materialnej;
- Dynamika przyrostu turystów zagranicznych;
- Współpraca z innymi miejscowościami i Gminami;
- Rozwój społeczeństwa informacyjnego;
- Zagospodarowanie turystyczne przysiółków Wielka Puszcza i Kozubnik;
- Rozwój terenów leżących na północnym stoku Góry Żar i Kiczery

Zagrożenia:

- Ograniczenia prawne w zakresie inwestycji;
- Brak wystarczających środków budżetowych na pokrycie wkładu własnego;
- Niedoskonałość i niestabilność przepisów prawnych;
- Utrudnienia w pozyskaniu kredytów;
- Klęski żywiołowe;

5. PLANOWANE ZADANIA INWESTYCYJNE

Na podstawie inwentaryzacji zasobów miejscowości oraz po przeprowadzeniu analizy SWOT Zdefiniowano następujące 2 Priorytety i 9 zadań:

Priorytet 1

Ochrona środowiska oraz budowa infrastruktury zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju

1. Budowa systemu kanalizacji sanitarnej miejscowości Czaniec i Porąbka – Gmina Porąbka
2. Wykonanie koncepcji odprowadzania ścieków w Gminie Porąbka (w cz. dot. miejscowości Porąbka) i budowa systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków w m. Porąbka zgodnie z założeniami Koncepcji.
3. Termomodernizacja budynku sportowego w Porąbce,
4. Budowa wodociągu z przyłączami w przysiółku Wielka Puszcza,
5. Modernizacja kluczowej gminnej infrastruktury drogowo-mostowej na terenie Gminy Porąbka-etap II (sołectwo Porąbka),

Priorytet 2

Rozwinięta oferta czasu wolnego integrująca mieszkańców i turystów

1. Zagospodarowanie terenu w centrum przysiółka Wielka Puszcza – stworzenie warunków do aktywnego spędzania czasu,
2. Zagospodarowanie północnego stoku Góry Żar i Kiczery w Porąbce wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
3. Budowa toru rolkowo - wrotkowego na obiekcie sportowym LKS „Zapora” w Porąbce,
4. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej w sołectwie Porąbka

Niezbędnym warunkiem dla realizacji w/w zadań będzie zapewnienie odpowiedniego poziomu finansowania ze strony władz gminnych, samorządów wyższego szczebla oraz instytucji dysponujących środkami unijnymi, albo krajowymi na realizację inwestycji

5.1. Opis, uzasadnienie i rezultaty planowanych zadań inwestycyjnych

Plan Odnowy Miejscowości Porąbka zakłada realizację wielu przedsięwzięć inwestycyjnych, mających za zadanie poprawę społeczno – gospodarczo – kulturalnej sfery życia mieszkańców. Celem planowanych inwestycji jest poprawa wizerunku sołectwa Porąbka w perspektywie całej Gminy. Plan został przygotowany na lata 2023-2029 + rok sporządzenia (2022).

Priorytet 1

Ochrona środowiska oraz rozwinięta infrastruktura na rzecz zrównoważonego rozwoju

1. Budowa systemu kanalizacji sanitarnej w miejscowości Czaniec i Porąbka – Gmina Porąbka

Przedmiotem inwestycji jest budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i ciśnieniowej dla odprowadzenia ścieków sanitarnych z budynków zlokalizowanych w rejonie ulic: Bystra, Bratnia, Bukietowa, Bzów w miejscowości Czaniec i Porąbka.

W wyniku realizacji tej inwestycji do miejscowości doprowadzona zostanie sieć kanalizacyjna, do której możliwe będzie przyłączanie kolejnych obszarów miejscowości.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Poprawa stanu środowiska – czystości wód i gleb,
- Zaspokojenie potrzeb społeczeństwa.
- Podniesienie jakości życia mieszkańców

2. Wykonanie koncepcji odprowadzania ścieków w Gminie Porąbka (w cz. dot. miejscowości Porąbka) i budowa systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków w m. Porąbka zgodnie z założeniami Koncepcji.

Zadanie polega na przygotowanie koncepcji sposobu odprowadzania i oczyszczania ścieków z terenu Gminy Porąbka, w tym miejscowości Porąbka. Koncepcja pozwoli na dalsze planowanie zadań z tego zakresu. Koncepcja pokaże rozwiązania najlepsze zarówno pod względem środowiskowym jak i ekonomicznym. W koncepcji wyodrębnione zostaną obszary miejscowości, w których powinna zostać wybudowana zbiorcza kanalizacja sanitarna, jak i te w których taka budowa jest technicznie i ekonomicznie nieuzasadniona. Na podstawie Koncepcji realizowane będą kolejne zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, przy czym może to być sieć kanalizacji z odprowadzeniem istniejącym systemem do oczyszczalni ścieków w Kętach, może to być sieć kanalizacji z odprowadzeniem do nowej oczyszczalni na terenie gminy Porąbka, a dla niektórych części miejscowości rozwiązaniem mogą być oczyszczalnie przydomowe lub szczelne zbiorniki bezodpływowe.

Rezultaty planowanego zadania:

- Możliwość realizacji zadań związanych z oczyszczaniem ścieków w sposób zorganizowany, wynikający z założeń Koncepcji,
- Poprawa stanu środowiska – czystości wód i gleb,
- Zaspokojenie potrzeb społeczeństwa.
- Podniesienie jakości życia mieszkańców

3. Termomodernizacja budynku sportowego w Porąbce

Inwestycja służyć ma poprawie stanu istniejącej infrastruktury sportowej, poprzez wykonanie termomodernizacji budynku LKS Zaporą Porąbka, zgodnie z przygotowanym

wcześniej audytem. W ramach przedsięwzięcia, zakłada się wykonanie prac, których zakres będzie wynikał z wyników przeprowadzonego audytu.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Zaspokojenie potrzeb społecznych,
- Poprawa estetyki i funkcjonalności zaplecza sportowego
- Poprawa efektywności energetycznej budynku

4. Budowa wodociągu z przyłączami w przysiółku Wielka Puszcza

Przedmiotem inwestycji jest budowa wodociągu z przyłączami o długości 10,7 km, zbiornikiem wyrównawczym i pompownią sieciową. Na sieci zostaną zabudowane 23 hydranty ppoż. Budowa wodociągu zapewni większą kontrolę nad ilością zużywanej wody.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Poprawa warunków życia i pracy,
- Zaspokojenie potrzeb społeczeństwa.
- Podniesienie jakości życia mieszkańców

5. Modernizacja kluczowej gminnej infrastruktury drogowo-mostowej na terenie Gminy Porąbka-etap II (sołectwo Porąbka) oraz etapy kolejne na terenie sołectwa Porąbka

Zadanie obejmuje modernizację dróg gminnych w każdym z sołectw. Na terenie sołectwa Porąbka, projekt obejmuje ulice: Bystrą i Braterską.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Poprawa dostępności do terenów mieszkaniowych i inwestycyjnych
- Poprawa jakości życia mieszkańców
- Estetyka miejscowości

Priorytet 2

Rozwinięta oferta czasu wolnego integrująca mieszkańców i turystów

1. Zagospodarowanie terenu w centrum przysiółka Wielka Puszcza – stworzenie warunków do aktywnego spędzania czasu,

Projekt stanowić będzie kontynuację rozpoczętego w 2017 roku procesu inwestycyjnego polegającego na zagospodarowaniu atrakcyjnych turystycznie terenów sołectwa pod kątem aktywnego spędzania czasu. W części przysiółka wybudowano plac zabaw wraz z otwartą strefą aktywności (OSA).

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Zaspokojenie potrzeb społecznych,
- Poprawa jakości życia mieszkańców,
- Rozwój fizyczny dzieci i młodzieży,
- Wzrost atrakcyjności turystycznej,
- Poprawa estetyki miejscowości.

2. Zagospodarowanie północnego stoku Góry Żar i Kiczery w Porąbce wraz z infrastrukturą towarzyszącą

W ramach projektu nastąpi wzmocnienie potencjału turystycznego i połączenie Góry Żar z Górą Kiczera, poprzez stworzenie możliwości całorocznego wypoczynku na tym terenie.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Zaspokojenie potrzeb społecznych,
- Wzrost atrakcyjności turystycznej,
- Wzbogacenie i rozwój oferty sportowo - rekreacyjnej.

3. Budowa toru rolkowo - wrotkowego na obiekcie sportowym LKS „Zapora” w Porąbce

W wyniku realizacji projektu zostanie wykonany: nowoczesny tor rolkowo-wrotkowy o nawierzchni bitumicznej o łącznej długości 400 m wraz z odwodnieniem, plac manewrowy do nauki jazdy na rolkach i wrotkach o nawierzchni bitumicznej o powierzchni około 415 m², teren utwardzony wokół toru i placu manewrowego z kostki brukowej o powierzchni około 600 m², wiatra rekreacyjna drewniana umożliwiająca odpoczynek użytkownikom toru a jednocześnie pełniącą funkcję biura zawodów.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Wzrost atrakcyjności oferty sportowo-rekreacyjnej
- Poprawa jakości życia mieszkańców
- Poprawa Estetyki miejscowości

4. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej w sołectwie Porąbka

Realizacja zadania ma na celu zagospodarowanie miejsc przestrzeni publicznych w sołectwie Porąbka, poprzez zagospodarowania miejsc do wypoczynku mieszkańców oraz turystów przebywających na terenie miejscowości, a także poprawy jej wizerunku. W pierwszym etapie zaplanowano zakup i montaż nowych wiat przystankowych które zlokalizowane zostaną w miejscu zużytych i zdewastowanych wiat przystankowych w centrum Porąbki oraz jej przysiółkach - zaplanowano montaż 7 nowych wiat.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Wzrost atrakcyjności miejscowości

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

- Poprawa estetyki przestrzeni publicznych
- Poprawa jakości życia mieszkańców sołectwa

5.2. Koszty i źródła finansowania realizacji poszczególnych zadań inwestycyjnych

<i>Priorytet i zadanie</i>	<i>Nazwa zadania inwestycyjnego</i>	<i>Łączny koszt inwestycji</i>	<i>Źródła finansowania inwestycji</i>
<i>P1. Z1</i>	<i>Budowa kanalizacji sanitarnej miejscowości Czaniec i Porąbka – Gmina Porąbka</i>	<i>3 838 830,00</i>	<i>- PROW 2014-2020 - środki własne</i>
<i>P1.Z2</i>	<i>Wykonanie koncepcji odprowadzania ścieków w Gminie Porąbka (w cz. dot. miejscowości Porąbka) i budowa systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków w m. Porąbka zgodnie z założeniami Koncepcji</i>	<i>75 000 000,00</i>	<i>- NFOŚiGW, - WFOŚiGW w Katowicach, - PROW 2021-2027, - program Polski Ład - środki własne</i>
<i>P1.Z3</i>	<i>Termomodernizacja budynku sportowego w Porąbce</i>	<i>1 000 000,00</i>	<i>- RPO WSL 2021-2027 - środki własne</i>
<i>P1.Z4</i>	<i>Budowa wodociągu z przyłączami w przysiółku Wielka Puszcza</i>	<i>8 587 000,00</i>	<i>- Program Polski Ład - środki własne</i>
<i>P1.Z5</i>	<i>Modernizacja kluczowej gminnej infrastruktury drogowo-mostowej na terenie Gminy Porąbka-etap II (sołectwo Porąbka) oraz etapy kolejne na terenie sołectwa Porąbka</i>	<i>8 000 000,00</i>	<i>- Program Polski Ład - środki własne</i>
<i>P2.Z1</i>	<i>Zagospodarowanie terenu w centrum przysiółka Wielka Puszcza – stworzenie warunków do aktywnego spędzania czasu</i>	<i>500 000,00</i>	<i>- PROW 2021-2027 - środki własne</i>
<i>P2.Z2</i>	<i>Zagospodarowanie północnego stoku Góry Żar i Kiczery w Porąbce wraz z infrastrukturą towarzyszącą</i>	<i>10 000 000,00</i>	<i>- Program Polski Ład - RPO WSL 2021-2027 - PROW 2021-2027 - środki własne</i>

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

<i>P2.Z3</i>	<i>Budowa toru rolkowo - wrotkowego na obiekcie sportowym LKS „Zapora” w Porąbce</i>	<i>1 150.000,00</i>	<i>- Program Polski Ład - środki własne</i>
<i>P2.Z4</i>	<i>Poprawa estetyki przestrzeni publicznej w sołectwie Porąbka</i>	<i>1 000 000,00</i>	<i>- RPO WSL 2021-2027 - PROW 2021-2027 - Inicjatywa Sołecka - środki własne</i>

5.3. Harmonogram realizacji zadań

<i>Priorytet i zadanie</i>	<i>Nazwa zadania inwestycyjnego</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>	<i>2026</i>	<i>2027</i>	<i>2028</i>	<i>2029</i>
<i>P1. Z1</i>	<i>Budowa kanalizacji sanitarnej miejscowości Czaniec i Porąbka – Gmina Porąbka</i>								
<i>P1.Z2</i>	<i>Wykonanie koncepcji odprowadzania ścieków w Gminie Porąbka (w cz. dot. miejscowości Porąbka) i budowa systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków w m. Porąbka zgodnie z założeniami Koncepcji</i>								
<i>P1.Z3</i>	<i>Termomodernizacja budynku sportowego w Porąbce</i>								
<i>P1.Z4</i>	<i>Budowa wodociągu z przyłączami w przysiółku Wielka Puszcza</i>								
<i>P1.Z5</i>	<i>Modernizacja kluczowej gminnej infrastruktury drogowo-mostowej na terenie Gminy Porąbka-etap II (sołectwo Porąbka)</i>								

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

	<i>oraz etapy kolejne na terenie sołectwa Porąbka</i>								
<i>P2.Z1</i>	<i>Zagospodarowanie terenu w centrum przysiółka Wielka Puszcza – stworzenie warunków do aktywnego spędzania czasu</i>								
<i>P2.Z2</i>	<i>Zagospodarowanie północnego stoku Góry Żar i Kiczery w Porąbce wraz z infrastrukturą towarzyszącą</i>								
<i>P2.Z3</i>	<i>Budowa toru rolkowo - wrotkowego na obiekcie sportowym LKS „Zapora” w Porąbce</i>								
<i>P2.Z4</i>	<i>Poprawa estetyki przestrzeni publicznej w sołectwie Porąbka</i>								

6. WDROŻENIE PROMOCJA I MONITOROWANIE PLANU

Wdrożenie Planu Odnowy Miejscowości Porąbka rozpocznie się poprzez przyjęcie go Uchwałą na zebraniu wiejskim, a następnie zatwierdzenie go uchwałą Rady Gminy Porąbka. Niniejszy dokument służyć będzie mieszkańcom miejscowości Porąbka, Wójtowi Gminy Porąbka, Radzie Sołeckiej miejscowości Porąbka oraz Sołtysowi wsi Porąbka.

Monitorowanie każdego przedsięwzięcia - czyli dbanie o prawidłowy jego przebieg przez cały czas jego trwania polega na systematycznym zbieraniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych i finansowych w postaci ustalonych wskaźników, które opisują jego postęp i efekty.

W monitorowaniu biorą udział wszystkie podmioty oraz komórki organizacyjne Urzędu Gminy w Porąbce zaangażowane we wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Porąbka.

Promocja Planu odbędzie się na kilku płaszczyznach

Internet (Strona UG Porąbka i media społecznościowe) będą głównymi dostawcami informacji o Planie Odnowy Miejscowości Porąbka. Media służyć będą komunikacji pomiędzy bezpośrednio odpowiedzialnym za wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Porąbka (Urząd Gminy w Porąbce), a zainteresowanymi podmiotami samorządowymi, biznesowymi i organizacjami pozarządowymi.

Prasa lokalna i regionalna służyć będzie jedynie upowszechnianiu informacji w różnych kręgach potencjalnych beneficjentów i wykonawców Planu Odnowy Miejscowości Porąbka o istnieniu takiego dokumentu i sposobie jego monitorowania i wdrażania, kierując do źródła informacji, jakim będzie Internet.

Promocja i reklama będzie skierowana do wybranych, potencjalnych wykonawców, inwestorów zidentyfikowanych na podstawie analizy przedsięwzięć inwestycyjnych zawartych w Planie Odnowy Miejscowości Porąbka.

Powyższa promocja i reklama polegać będzie na bezpośrednim zapraszaniu do negocjacji wybranych podmiotów, mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zamierzeń Planu Odnowy Miejscowości.

7. PODSUMOWANIE

Opracowany Plan Odnowy Miejscowości zakłada w przeciągu 8 najbliższych lat realizację kilku zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną. Dokument ten jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków życia mieszkańców. Istotą tych zadań jest stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną, gospodarczą i kulturową. Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Porąbka ma także służyć integracji społeczności lokalnej, większemu zaangażowaniu w sprawy wsi, zagospodarowaniu wolnego czasu dzieci i młodzieży, poprawie bezpieczeństwa, atrakcyjności turystycznej miejscowości oraz rozwojowi organizacji społecznych.

Zakładane cele Planu przewidują wzrost znaczenia wsi jako lokalnego ośrodka rozwoju kultury, edukacji, sportu i rekreacji.